
[2021-27-RE](#)

Causa 2021-27-RE

(Torné Sanz c/ Torné Sanz)

Número de registre 181-2021. Recurs d'empara

Aute del 18 de maig del 2021

BOPA núm. 60, del 26 de maig del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de març del 2021, per la representació processal de la Sra. Salut Torné Sanz, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 26 de febrer del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets al·legats, que anul·li la sentència impugnada i que retrotregui el procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'una demanda per l'exercici d'un dret preferent d'adquisició, en el vessant de retracte, sobre accions, el 26 de setembre del 2018, la Sala Civil va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava totes les pretensions del Sr. Fernando Torné Sanz contra la seva germana, Sra. Salut Torné Sanz i, per consegüent, li imposava el pagament de les costes processals de la primera i de la segona instància.

1.2. El 13 de març del 2019, la Sra. Salut Torné Sanz va sol·licitar davant la Batllia la liquidació de

les costes processals esmentades.

1.3. El 25 de març del 2019, la Secció d'Execucions Civils de la Batllia va dictar un aute de liquidació mitjançant el qual fixava les quantitats que havien de ser abonades pel Sr. Fernando Torné Sanz a la seva germana: 56.710,63 €, en concepte d'honoraris d'advocat (2a instància), i, 601,92 €, en concepte d'honoraris de procurador (2a instància).

1.4. La representació processal del Sr. Fernando Torné Sanz va interposar un incident d'execució, en què impugnava els càlculs efectuats, i va procedir a dipositar judicialment 3.116,19 €, import mínim que reconeixia deure.

1.5. El 26 de febrer del 2021, la Sala Civil va dictar una sentència mitjançant la qual estimava parcialment el recurs interposat pel Sr. Fernando Torné Sanz i fixava les costes de la segona instància en 15.923,35 €, en concepte d'honoraris d'advocat, i, en 194,07 €, en concepte d'honoraris de procuradora.

1.6. El 24 de març del 2021, la representació processal de la Sra. Salut Torné Sanz va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 26 de febrer del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- En primer lloc, aquesta part al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, perquè la Sala Civil hauria transcrit el contingut de l'informe de la Junta del Col·legi d'Advocats per fonamentar la seva decisió en lloc d'aportar una argumentació pròpia.

- Considera que la Sala Civil ha evitat pronunciar-se sobre el fons del litigi per tal com no hauria precisat la manera de determinar el valor de les accions, el qual havia de servir de base per al càlcul dels honoraris impugnats.

- Addueix que el valor de les accions d'una societat s'ha de determinar d'acord amb el seu valor real en aplicació de les normes en vigor i de la jurisprudència de la Sala Civil mateixa, el qual es determina segons el procediment que estableixin els estatuts de la societat.

- Aquest valor no és aquell que consta en unes escriptures o en una declaració tributària, sinó, en el cas de la societat en qüestió, aquell que es determini sobre la base d'un peritatge exterior (articles 2 i 6 dels Estatuts de la societat Daina, SA).

- Segons el seu parer, no es pot prescindir d'aquest procediment acudint a una forma d'avaluació aliena i que només podria ser aplicable de forma subsidiària cas que no existís una regulació de la relació civil mercantil de les parts.

- En segon lloc, aquesta part al·lega que la decisió de la Sala Civil no està motivada, ja que, d'una banda, considera que cal fixar el valor de mercat de les accions de manera específica i, d'altra banda, per resoldre aquesta qüestió principal, encarrega un informe a la Junta del Col·legi

d'Advocats.

- Destaca que aquest informe exposa clarament que per valorar les accions és necessari un informe pericial específic i considera que si el Col·legi d'Advocats no disposava d'aquesta valoració havia d'haver-se abstingut d'emetre una conclusió. No obstant això, aquesta part posa en relleu l'existència d'un peritatge econòmic sol·licitat per la societat Daina, SA quan el Sr. Fernando Torné Sanz encara era membre del Consell d'Administració.

- Per tant, segons el seu parer, aquesta prova és arbitrària, perquè no és el mitjà de prova adequat per resoldre el valor de les accions en litigi. I, no obstant això, la Sala Civil basa la seva decisió i la totalitat de les seves conclusions en el resultat d'aquest dictamen col·legial.

- Conclou que els dictàmens pericials no alliberen els tribunals d'examinar ells mateixos els diversos elements probatoris i treure'n les seves pròpies conclusions, cita en aquest sentit les causes constitucionals 2019-34-RE, 2019-37-RE i 2019-74-RE que es pronuncien respecte del deure de motivació dels tribunals.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets al·legats, que anul·li la sentència impugnada i que retrotregui el procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil declara que pel que fa als imports reclamats en concepte d'honoraris de procuradora en una sola factura, no es van desglossar els tràmits efectuats per la part executant quan només es podien tenir en compte els tràmits efectuats en relació amb el recurs interposat pel Sr. Fernando Torné Sanz. Conclou, per tant, que aquest import s'ha de fixar en 194,07 €.

- Pel que fa al càlcul dels honoraris d'advocat, indica que cal aplicar les normes orientadores del Col·legi d'Advocats, entrades en vigor el 26 de gener del 2017, i més concretament, els articles 13.1, 13.6, 19.1 i 19.3, i pel que fa a l'incident de nul·litat, l'article 18.1.

- Considera igualment que sí que es podia determinar la quantia del procediment, ja que l'objecte de la demanda rau en el dret preferent d'adquisició d'unes parts, les quals tenen un valor perfectament determinable.

- La Sala Civil analitza seguidament de quina manera la Batllia va valorar aquestes participacions per arribar a l'import degut, i conclou que el valor de les accions no es podia extraure dels informes de la valoració econòmica de la societat, aportats per la part executant, sinó que havia d'establir-se a partir de les seves declaracions fetes de manera oficial a l'Administració Tributària l'any 2017, considerant que el valor total del capital social era de 2.956.838,00 €, és a dir, 15 vegades menys que la xifra tinguda en compte per la Batllia.

- Precisa que la demanda inicial era relativa a l'exercici del dret preferent del Sr. Fernando Torné Sanz sobre les accions 1 a 222 (el 33% del capital social), així com la tercera part indivisa de les accions 668 a 1000 (11,1% del capital social); i que la demanda d'apel·lació només versava sobre aquestes darreres.

Per tant, comparteix la conclusió a la qual arriba l'informe de la Junta del Col·legi d'Advocats, en què

es considera que la base pel càlcul dels honoraris d'apel·lació és la que correspon a l'11,1 % del capital social, és a dir, 328.209,24 €, i, per al càlcul de l'incident de nul·litat és la que correspon al 33% del capital social, és a dir, 984.627,72 €.

- Altrament, conclou que atesa la complexitat del cas, era procedent aplicar als honoraris fixats un coeficient corrector a l'alça d'un 50%, però només respecte de l'escrit de recurs d'apel·lació i no pas per l'escrit d'incident de nul·litat; així com l'increment de 600,00 € per la celebració de la vista oral (article 19.3).

- Així doncs, el càlcul pel recurs d'apel·lació s'elevava a 8.154,29 € i el de l'incident de nul·litat d'actuacions a 7.769,06 €, la suma d'aquests dos imports establia els honoraris d'advocat, els quals ascendien, doncs, a 15.923,35 €.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La part recurrent en empara dedica una gran part de la seva demanda, especialment el fonament "*I.- Raonaments previs a l'empara sol·licitada*", a efectuar una acurada síntesi de la doctrina jurisprudencial d'aquest Tribunal Constitucional i en concret de: (A) que no és un tribunal d'instància per resoldre incidències pròpies de la justícia ordinària; (B) que els recurrents s'han d'haver trobat en situació d'indefensió; i, (C) que el justiciable té dret a una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut. I en exposar "*la qüestió concreta plantejada*" detalla els antecedents de fet i els preceptes de la Constitució que entén com a vulnerats: aquells que exigeixen una decisió fonamentada en Dret i una decisió motivada. Analitza tres resolucions específiques recaigudes en les causes 2019-37-RE, 2019-74-RE i 2019-34-RE. En els antecedents esmenta, sense comentar-la, la causa 2018-70-RE, la qual té una importància rellevant no només per la seva doctrina, sinó perquè correspon al litigi de fons existent entre els contendents.

3.2. En efecte, entre les parts que tenen la condició de germans, en el seu dia es va plantejar i tramitar un procés declaratiu sobre un eventual dret de preferent adquisició d'unes accions de la societat Daina, SA, que va concloure per sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, del 26 de setembre del 2018, la qual va estimar les pretensions de la part avui recurrent. La part que va ser agent en aquell procediment i que ara ostenta la condició de part recorreguda, va formular recurs d'empara (causa 2018-70-RE abans esmentada) el qual va resultar inadmissió per un aute del 8 d'abril del 2019. Aquesta inadmissió a tràmit es va acordar perquè el "*El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni un tribunal suprem*" (fonament jurídic 3.1), perquè la decisió "*està fonamentada en dret (...) i la interpretació no és il·lògica ni irraonable*" (fonament jurídic 3.12) i perquè "*no és il·lògic ni irraonable que la Sala Civil no hagi examinat la qüestió relativa a la transmissió de les accions coindivís*" (fonament jurídic 3.13).

3.3. Ara és la part defenent en la instància i recorreguda en el procediment anterior d'empara, aquella que impugna la posterior sentència de la Sala Civil del 26 de febrer del 2021 que resol la qüestió incidental en fase d'execució de sentència per tal de fixar els honoraris d'advocat en el tràmit de taxació de costes. La Secció d'Execucions Civils de la Batllia, a sol·licitud de la part que acreditava les costes, va dictar l'aute del 25 de març del 2019 en què fixava els honoraris d'advocat de 2a instància en la quantia de 56.710,63 € i els de procurador en 601,92 €. Tramitat el corresponent incident a conseqüència de la impugnació d'aquests honoraris professionals per excessius, la Sala Civil va demanar un dictamen al Col·legi d'Advocats d'Andorra, emès el 15 d'octubre del 2019. Efectuades per ambdues parts les al·legacions pertinents, la Sala Civil va dictar

la sentència que és objecte directe d'aquest recurs d'empara.

3.4. La sentència recorreguda en empara després d'una extensa relació dels antecedents de fet dedica el fonament de dret primer a exposar els tres motius d'impugnació de l'acte de liquidació de les costes: a) un error material i numèric, tot i que en quantia molt exigua, del càlcul de les costes; b) la condició d'excessius i d'indeguts dels honoraris d'advocat; i, c) la consideració també d'excessius i d'indeguts dels honoraris de procurador. A continuació resol el primer i el tercer dels motius d'impugnació exposats, en els fonaments de dret segon i tercer, de manera clara i contundent, atès que en el fons hi ha acord entre les parts i les quantitats són de molt poca entitat. La qüestió conflictiva essencial rau en la fixació dels honoraris de l'advocat. La Sala li dedica cinc fonaments de dret. En el primer d'ells (amb el número d'ordre quart) exposa els criteris generals en la matèria, constituïts per les normes orientadores del Col·legi d'Advocats del 26 de gener del 2017; en el segon (fonament de dret cinquè) analitza i decideix l'habitualment àrdua tasca de determinar la quantia del procediment, desestimant la tesi de la part impugnant en el sentit de considerar-la indeterminada; en el fonament de dret sisè s'analitza amb detall el criteri seguit en la valoració dels honoraris, resolent els punts conflictius al respecte; en el fonament jurídic setè es considera si en el cas concorria la circumstància de la "*complexitat*" i s'arriba a les conclusions conseqüents. Finalment, i com a conclusió, el fonament de dret vuitè, aplica els criteris anteriorment establerts i decideix la xifra, notablement inferior a la pretesa per la part instant de la taxació de costes, en la qual han de ser fixats els honoraris de l'advocat.

3.5. La Sala Civil, doncs, en exercici de les seves competències i en el procediment establert a l'efecte, ha pres una decisió que no pot ser objecte de revisió, ni d'un nou judici per part d'aquest Tribunal Constitucional, el qual ha de limitar-se a les qüestions de constitucionalitat. Ha corregit els errors numèrics puntuals, ha precisat l'import de la quantia del procés de base i ha seguit el dictamen del Col·legi d'Advocats d'Andorra, sens perjudici de les variacions i de les correccions que ha estimat oportunes, d'acord amb el principi de valoració de la prova segons els criteris de la sana crítica. Ha determinat l'import de la indemnització per la responsabilitat extracontractual que és a la base de l'obligació del pagament de les costes processals. La seva decisió és definitiva, tot i que només afecta a la relació entre les parts processals. La relació econòmica entre l'advocat i el client resten a l'exterior del procediment de taxació de costes.

3.6. El Tribunal Constitucional no constitueix l'última instància de l'ordre jurisdiccional ordinari. Es mou en uns altres paràmetres i aplicant només els cànons de la constitucionalitat. Ho va fer en l'acte que va inadmetre a tràmit el recurs d'empara sobre el fons de l'assumpte i ho ha de fer ara inadmetent el recurs d'empara contra l'incident de taxació de costes. El Tribunal entén que no s'ha vulnerat el dret fonamental a la jurisdicció invocat per la part recurrent, que la resolució recorreguda es troba degudament fonamentada en Dret encara que discrepi del criteri de la part interessada i que no es poden apreciar conclusions que siguin il·lògiques, absurdes o arbitràries. Per tant, és procedent inadmetre a tràmit aquest recurs d'empara per la seva manca manifesta de contingut constitucional

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-27-RE interposat per la representació processal de la Sra. Salut Torné Sanz contra la sentència del 26 de febrer del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de maig del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Cullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat